

Rolnummer 2540
Arrest nr. 17/2003 van 28 januari 2003

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek, gesteld door het Hof van Beroep te Antwerpen.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters A. Arts en M. Melchior, en de rechters P. Martens, M. Bossuyt, E. De Groot, A. Alen en J.-P. Moerman, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter A. Arts,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag*

Bij arrest van 16 oktober 2002 in zake het Gemeenschapsonderwijs en L. Buekers tegen P. Orens en anderen, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 23 oktober 2002, heeft het Hof van Beroep te Antwerpen de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Is er sprake van schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doordat een leerkracht uit de openbare sector, die een orgaan is van de openbare macht, persoonlijk kan worden veroordeeld tot schadevergoeding ten gunste van een slachtoffer op grond van artikel 1382 B.W. en dus op grond van een fout, hoe licht ook, terwijl een leerkracht uit het vrij onderwijs, die gebonden is door een arbeidsovereenkomst, de vrijstelling geniet die in artikel 18 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten omschreven is, en die zijn aansprakelijkheid beperkt tot het geval van bedrog, zware schuld of gewoonlijk voorkomende lichte schuld ? »

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeskil*

De appellanten voor de verwijzende rechter zijn het Gemeenschapsonderwijs, als rechtsopvolger van de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs (ARGO), en L. Buekers, regentes lichamelijk opvoeding. Zij stellen hoger beroep in tegen een vonnis van de Rechtbank van eerste aanleg te Hasselt, waarbij L. Buekers volledig aansprakelijk wordt gesteld voor de schadelijke gevolgen van een ongeval dat in haar turnles is gebeurd, en waarbij het Gemeenschapsonderwijs rechtstreeks aansprakelijk wordt gesteld voor de schade van het ongeval krachtens de artikelen 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek. L. Buekers en het Gemeenschapsonderwijs worden veroordeeld om 619,73 euro als provisionele schadevergoeding te betalen. Tevens wordt een deskundige aangesteld.

De appellanten voeren aan dat een prejudiciële vraag aan het Arbitragehof moet worden gesteld alvorens ten gronde uitspraak kan worden gedaan : zij beroepen zich dienaangaande op de arresten nrs. 77/96 van 18 december 1996 en 19/2000 van 9 februari 2000. Het Hof van Beroep beslist dan ook het Hof de bovenvermelde prejudiciële vraag te stellen.

III. *De rechtspleging voor het Hof*

Bij beschikking van 23 oktober 2002 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

Op 12 november 2002 hebben de rechters-verslaggevers E. De Groot en J.-P. Moerman, met toepassing van artikel 72, eerste lid, van de organieke wet, het Hof ervan in kennis gesteld dat zij ertoe zouden kunnen worden gebracht voor te stellen een arrest van onmiddellijk antwoord te wijzen.

Overeenkomstig artikel 72, tweede lid, van de organieke wet is van de conclusies van de rechters-verslaggevers aan de partijen in het bodemgeskil kennisgegeven bij op 19 november 2002 ter post aangetekende brieven.

Het Gemeenschapsonderwijs, met zetel te 1000 Brussel, Emile Jacqmainlaan 20, en L. Buekers, wonende te 3540 Herk-de-Stad, Sint-Jansstraat 8, hebben een memorie met verantwoording ingediend bij op 4 december 2002 ter post aangetekende brief.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

A.1. De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat zij ertoe zouden kunnen worden gebracht het Hof voor te stellen om met toepassing van artikel 72 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof de zaak af te doen met een arrest van onmiddellijk antwoord, rekening houdend met de arresten nrs. 77/96 en 19/2000.

A.2. De appellanten voor de verwijzende rechter stellen in hun memorie met verantwoording dat zij zich volledig kunnen aansluiten bij de conclusie van de rechters-verslaggevers.

- B -

B.1. De prejudiciële vraag, betreffende artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek, is identiek met die welke werd gesteld in de zaak die aanleiding heeft gegeven tot het arrest nr. 19/2000, met dit verschil dat het in voormeld arrest artikel 1384, vierde lid, van het Burgerlijk Wetboek betrof.

B.2. Artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek bepaalt :

« Elke daad van de mens, waardoor aan een ander schade wordt veroorzaakt, verplicht degene door wiens schuld de schade is ontstaan, deze te vergoeden. »

Artikel 18 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten bepaalt :

« Ingeval de werknemer bij de uitvoering van zijn overeenkomst de werkgever of derden schade berokkent, is hij enkel aansprakelijk voor zijn bedrog en zijn zware schuld.

Voor lichte schuld is hij enkel aansprakelijk als die bij hem eerder gewoonlijk dan toevallig voorkomt.

Op straffe van nietigheid mag niet worden afgeweken van de bij het eerste en het tweede lid vastgestelde aansprakelijkheid, tenzij, en alleen wat de aansprakelijkheid tegenover de werkgever betreft, bij een door de Koning algemeen verbindend verklaarde collectieve arbeidsovereenkomst.

De werkgever kan de vergoedingen en de schadeloosstellingen die hem krachtens dit artikel verschuldigd zijn en die na de feiten met de werknemer zijn overeengekomen of door de rechter vastgesteld, op het loon inhouden in de voorwaarden als bepaald bij artikel 23 van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers. »

B.3. Uit de voormelde bepalingen blijkt dat wat betreft de burgerrechtelijke aansprakelijkheid die het gevolg is van een toevallig voorkomende lichte fout, er een verschil in behandeling bestaat tussen de door de overheid tewerkgestelde leden van het statutair personeel, enerzijds, en de contractuele werknemers in het algemeen, anderzijds, aangezien immers enkel de eerstgenoemden aansprakelijk zijn voor lichte schuld. Dat verschil in behandeling is niet verantwoord, in acht nemend de gelijkenis van de vergeleken arbeidsverhoudingen, met name vanuit het oogpunt van de juridische ondergeschiktheid.

B.4. Het Hof doet overigens opmerken dat de vrijstelling van aansprakelijkheid die door het voormelde artikel 18 aan de werknemer ten aanzien van derden wordt verleend, geen afbreuk doet, zoals algemeen wordt aangenomen door de rechtspraak en de rechtsleer, aan de aansprakelijkheid van de werkgever op grond van artikel 1384, derde lid, van het Burgerlijk Wetboek, voor zover aan de toepassingsvoorwaarden van die bepaling is voldaan. Het door artikel 1384, derde lid, van het Burgerlijk Wetboek gevestigde aansprakelijkheidsvermoeden is onweerlegbaar, zodat de werkgever objectief aansprakelijk is. De vrijstelling van aansprakelijkheid van de werknemer ten gevolge van een toevallige lichte fout verhindert dus in principe niet dat het slachtoffer schadeloos wordt gesteld.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

In zoverre een leerkracht uit de openbare sector, die een orgaan is van de openbare macht, persoonlijk kan worden veroordeeld tot schadevergoeding ten gunste van een slachtoffer op grond van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek en dus op grond van een fout, hoe licht die ook is, schendt dat artikel de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 28 januari 2003, door de voormelde zetel, waarin de rechters A. Alen en J.-P. Moerman, wettig verhinderd, voor de uitspraak respectievelijk zijn vervangen door de rechters L. Lavrysen en J.-P. Snappe, overeenkomstig artikel 110 van dezelfde wet.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

A. Arts